

Sigitas Birgelis · *Ožkiniai linų mėlynų*

Sigitas Birgelis

Ožkiniai

linų mėlynų

Punsko „Aušros“ leidykla, 2017

Sigitas Birgelis. Ožkiniai linų mėlynų

Viršelio ir iliustracijų autorė

Laima Birgelytė

Korektorė

Birutė Burdinaitė-Ołów

© Sigitas Birgelis

© Laima Birgelytė

© Punsko „Aušros“ leidykla

ISBN 978-83-65342-29-4

Išleido Punsko „Aušros“ leidykla, 16-515 Puńsk,
ul. A. Mickiewicza 23

www.punskas.pl, el. p. info@punskas.pl

Ožkiniai linų mėlynų... Sukaustė širdį tokie artimi žodžiai, pasibeldė į duris. Žodžiai, bet jie sklidini širdies, išminties ir atminties. Pasidarė neramu, gal knyga didelės kapinės, ant paminklų jau dūla vardai: Navinykai, Pristavonys... O gal ji pirmasis paminklas gegužės 17 dienai paminėti? Dar vienai sielos griovimo dienai? Kokia spalva ji bus pažymėta kalendoriaus lapelyje: juoda – žemės gyvybės ar raudona – kraujo (mirties)?

Skaitau, seku, kaip Poetas išeina į eilėraščių.

Dėl Tėvynės.

Pakelia žodį į širdį. Jam graudu dėl visų: kur naktyje be kūnų iškasti dėsis?..

Užverčiu paskutinį knygos lapą ir klausiu savęs, klausiu Poeto, klausiu skaitančiųjų: rašyti eilėraščių, tai duoti ar atimti? Ir atsakau visiems užbėgdamas už akių. Duoti – tai kai kiekviena me žodyje telpa po eilėraščių Tau. Atimti galima tik eilėraščių iš Poeto – įsirašyti jį į savo širdį ir protą, gyventi su juo kaip su savo kūrinium.

Pasitikėkim Poetu, jis nuoširdus, orus, ištikimas. Jo poezija iš didelės gimtosios žemės meilės.

Jis žiūri, mato, mąsto ir atpažįsta Jus.

Mykolas Karčiauskas

*Žodžiai neturi
reikšmės*

Vaikystė

apdaužytais kėliais
basa, trumpa suknele
sugrįžo namo
mano vaikystė

nežinau ką veikti
pririšti ją kaip pagyliavusią telyčią
kaip trečiądien namo
sugrįžusį šunį
nuolankų, išvargusį, alkaną

vestuvine suknele aprengta
ji norės /kai užaugs/ būti mano žmona
gimdyti man dienas be rūpesčių
linksmas dienas be rūpesčių

pavaišinėčiau ją naminiu vynu
bet apkaltins nepilnamečių tvirkinimu
apkabinčiau krūtine, priglausčiau
bet sakys – priekabiauja prie vaiko

įsidėsiu į kišenę
seno švarko kišenę
kad kartu su manimi
ji pasiektų anapilį

Žodis

/9

Nežinojau, kad žodis
Gali užaugti
Tėvo namuose
Kaip vaikas

Kad galima jį
Nuskandinti vienatvėje
Arba palikti negimusį
Vienuolyno lange

Jis gali augti
Lyg neūžauga
Už prisikėlimo vilties
Toli išėjusiems negrįžti

Nežinojau, kad po mirties
Žodis neturi reikšmės
Motinos, tėvo, žmonos
Mano, kūdikio įsčiose

— — —

O gal reikėjo priglausti jį
Laikui, žmogui, tėvynei
Pamaitinti krūtine
Kad netylėtų, neišeitų

Dziedulis

Mama verkia. Aš nemiegu.
Už šaltos tylos,
Už durų gretimų
Stebiu mirštantį dziedulį.

Jo gedulinga žiema
Alsuoja gyvybės siūlu.
Sniego ne iki juosmens,
Grabnyčių žvakės jau laša.

Labai pagailo jo,
Džiovininko vakaro,
Vaiko, neverkiančio
73-iaisiais.

Po 40 ir daugiau metų
Vartau
Trakiškių kapinių
Užrašų knygą.

Nėr joj mano vaikystės.
Ir nieko
Apie mane.
Žodžiai kviečia patylėti.

Žmogus – pasaulio išrinkta laimė.
Ji spinduliuoja akimirkom.

Vaikystėje

/11

tėvas svilino kiaulę
ant atneštos blaškōs*
sopulingai raitėsi
žiemos žarija

lašinių tik
per vieną sprindį
motina
mazgojo

vaikas
plovė žarnas
vaikystėje
kiaulių buvo daug

vėliau
kiaulių
tik
daugėjo

* *blaška* – šiaudų kūlys

Siela

siela
rankų neturi
nei kojų
nei gėdos širdy

paleistuvauti
negali nakty
akis prievartauti žiūrėti
kaip kitos nusirengia

siela negali patarti
kaip gyventi
be darbo, sveikatos
iš mirusiųjų pašalpos

siela, ji gyva
nori būti išteisinta
paskutiniajame teisme
nuteista

išrašyta iš ligoninės
dėl ligos nebuvimo
daktarų tingėjimo
arba kad ligos

nėra sąrašė
kompensuojamų vaistų

siela tavęs neapleis
net jei tingėtum
ją palaistyti vynu
arba krauju dėl Tėvynės

Senatvė

/13

Žodis
Kaip kumštis
Vožtas tiesiai
Į veidą

Pro ilgos
Pravertos
Nakties
Burną

Durna, kai
Iš lūpų
Rėkia tylą
Lyg skaudėtų

Pirmyn
Atgal
Prasmingai
Be tikslo

Kol laikas
Senatvėj sujungs
Jaunus vėl
Mūsų kūnus

Užuovėja

vėjo užuovėjoj
saulės pavėsy
vakaro saulėj
kur mane vesi

pro auštantį rytą
arimą išartą
gyvenimą sartą
kur reikia ir varta

pro vieversio giesmę
rugiagėlės žiedą
pavasaris keistas
laikais neatrieda

Atsisveikinant

/15

Bepasmis džiaugsmas
Bergždžias liūdesys
Iš anų vakarų
Atsisveikinimo

Naktis nemiega
Akina net užsimerkus
Žiūrim į ją pro pirštus
Kaip žiūrima į saulę

Nakties ežere, čia
Meškerioju saulėtekis
Noriu juos Tau
Sužvejoti kas rytą

Ir vėl –
Nuožmion
Seklumon
Iš rytmečio vėjo

Jūros banga
Gintarui
Krantą
Įdėjo

Ir vėl
Kankinau nemigą
Bet naktis
Nepraėjo

Negirdėjo laukų
Rugiuose
Ir dainos lyg žaizdos
Skaudėjo

Vakaras

/17

Sunkiai vaikščioja
Vakaras
Šypsosi iš nuotraukos
Mirusio tėvo

Už gimtųjų namų
Durų girgždesio
Akmeniniu veidu
Eina pasibarti

Kažkas dar yra
Kažkas dar bus
Nakty kurioj
Lietų gurkšnoju

Už nepilnametės dienos
Neturinčios dokumentų
Ar parduos man ten kas
Pusę butelio laiko?

Išėitis

Neaugino, nesėjo
Tuščiai glamonėjo
Petražolę savo
Imliausia

Tuščioj gryčioj
Žydų bažnyčioj
Neūžaugą laikė
Saldžiausia

Nesvarbu
Kad mylėjo
Kad prieš vėją
Kad nėjo

iš niekur nieko
iš ugnyje nepasėto
iš ugniagesio geismo
iš laiko skylėto

iš nesmagaus
iš netingėjimo
iš lašo lietaus
iš laiko tylėjimo

iš laiko tylėjimo
iš susitikimų karčių
iš vyno gurkšnojimo
iš paskutinių namų

*Trakiškėse**

vasara –
prigrasinta žiemos
apgailėtinais šildo
paukščio skrydžio padangę

nulupta
nuo dviejų naktų vienumos
mėnesiena
iš 40 savaitių pavasario

pirmąją nėštumo savaitę
tu buvai žemė
kurioje pasėjau
ateinantį rudenį

ėjom abu – aš ir tu
kaip keturi metų laikai
auginom
Trakiškių dykumą

* Trakiškių (dabar Punsko) kapinės

Duoti daugiau
Nei įmanoma atimti
Ir atimti daugiau
Nei įmanoma duoti

Duoti tik tam
Kad būtų galima duoti

Atimti tik tam
Kad būtų galima atimti

Gerų ir blogų
Skaičių algebroje
Paskutinioji glūdi
Viltis

Algebroje, žinia,
Mes tik skaičiai
Nuo nulio iki begalybės
Amžini nuliai

Nežinau

Laikas nukabinti žodžius jau
Nuo rudens klevo
Ir pasodinti lapus
Kad išaugtų kas pikto, negero

Visom keturiom eilutėm
Rankom keturiom nuvilnijo
Lašas lietaus
Per radiją lijo

Vienoj sekundėj girdžiu
Vaivorykštės balsą pakeltą
Virš visų radijo bangų
74 Balstogės megahercų

Lyja. Nežinau kas geriau –
Tylą girdėt šaltą
Tuščiam ežere, ar žuvį
Iki paryčių ragaut nepagautą

Ar neišmokė mūs
Dosniai lyti lietus?
Ar paukščiai mūs
Skraidyt neišmokė?

esu meilē
tiems kurie myli
ir atleidimas žmonēms
kurie nekenčia kitų

esu laukai kurie sėja
tavo lūpų vaisius
ir duona alkaniems
parnešta iš rugių

esu liūdesys
išvykstantiems toli
ir sugrįžimo namo
artimųjų džiaugsmas

esu pats sau
esu viskas
esu niekas
esu eilėraštis

Myliu Tave!
Tarp gyvenimo ir mirties
Meilė turi daugiau spalvų
Nei vaivorykštėj juostų.

Rankose, kurios priglaudžia
Kojomis, kurios ieško
Sklidinai uždraustų takų,
Išėjimų iš rikiuotės.

Ieškau žudančio laiko,
Sugrįžimų ir netekčių,
Gyvenimo pabučiavimų,
Tik Tau išsaugotų lūpų.

Prie Tavęs lyg prie tuštumos
Prisiliečiu be vilties pajusti
Tavo šiltą alsavimą manyje,
Nebūty Tavo sielos artumą.

Myliu Tave, gyvenime.

Žiema

/25

pro aortos membraną
kur skiemuo
dviejų metrų
ir žodis
sveria gramą

žiema ilga –
vaišina tave arbata
ir žodžiu
šiltu
bet tu
nemoki
man išausti
pavasario
pavaišint gerumu

žiema ilga –
atšiauriom rankom
grublėta
Arktikoj
iš lėto
ji būtų vasara

Jeigu esu/nesu
Amžinybės vardu
Kaip ilgesys
Kuris nepraeina

Jeigu nesu/esu
Arba tik būsiu---
Būsiu šuniu
Ar nudvėsusiu liūtu

Jeigu esu ne savo vardu
Jeigu būsiu vynu
Kurį vargu ar
Tavo laimei išgersiu

Jei teisišiemis bus
Atlyginta mano vargu
O blogieji pamaloninti
Nubausti mano meile

Kas esu
Kas nesu
Teisiųjų, neteisiųjų vardu
Ne savo antgamtiniu veidu

Tiksi laikrodis
Diena arti
Tyliai muistosi
Žemė pakrašty

Išvarytas rytas
Maldaus vilties
Daugiau dienos!
Daugiau nakties!

Iš neatsiminimų
Saulės sklidinios
Sutrumpins laiką
Ir laikrodžiai sustos

Tikėjimas išnyksta
Sugrįžta apkalbom
Baltom pirštinaitėm
Naktim juodom

Iš seklyčios saulė
Išsiveda kates
Ant laiptų šildo
Į žmones ves

Tiksi laikrodis
Diena arti
Atsikels vargeliai
Pražiūrės visi

Eilėraštis
Po mirties
Turi daug
Knygų

Užrištom akim
Skaitau jas

Eilėraščio kūnas
Lyg rožinio giedojimas
Žodžiais nėsčiais
Ardo tylą

Noriu –
Būsiu
Palaidotas
Su juo

Kaip girliandų vainikas
Žodžių visų kapinyne

Ne iš tos dienos
Ne iš sutemos
Alyvų kalno
Skausmu sugrįšiu

ilgesingais žodžiais tylėjom
anapus savęs atsibudę
neįsivaizduojamai buvo gražu
ir viskas aplink mus žydėjo

kai ryto rasa Punioje
iščiulps saulę iš horizonto
ir ateis rytas
nusimetęs debesų drabužius

ateik pasiklausyti tyros
vyturio giesmės
nes kas ją girdės
nevaikščios tamsybėje

Už negimusiu dienų
Lietaus ir vėjo
Laikas nutekėjo
Smarkiai debesų

Dangus, kurio
Po mirties nebus
Viena diena ateis
Lyg šimtas metų

Iš žemės mūsų
Ne jotvingių
Ne prūsų
Ne iš atminties ženklų

Ne kiekviena diena
Išaušta
Ne kiekviena naktis
Akis užmerkia

Iš visų negimusių
Po saule
Nelaukiamų vaikų
Pasaulio

Kas septintoj skylėj
Vaikas pražiūrėj
Padangtėj septintoj
Devintoj dienoj

Muilina akis
Akių stiklai
Nebematai –
Neskauda

iš advento švento
pasninko be dėmės
iš glamonių švelnių
uždraustų moterų

kūnas aptingęs
be priežasties
nenori
skaityti

punkskas.lt
ne pelė
katinui reikalinga
bet sienoj skylė

Formatuojant širdį
Nerimas sunkiasi
Lyg pūliai

Kai nėra vilties
Kai už lango
Nėra ankstyvo

Gyvo rudens
Kai skanios
Krenta slyvos

Ir geltona
Nuoga
Išbėga ji

Lyg nerimas
Sukaustytas širdy
Artojo

Gyvenimas

lyg niekur nieko
gyvenimas liko
kaip merga
gatvėje
be vainiko
be nieko

ne ratuose
sėdėjo
ne rankom
vairą glamonėjo
gyvenimas lopšy
Vivulskio gatvėj

nejsivaizdavau jo
vairuojančio automobilį
įkaušusio
vežančio mane namo
nubausto kalėjimu
tyliai kerštaujančio

vis tiek smagu
nušokt kartu
nuo Stančikų* viaduko
nepažiūrėjus sau į akis
nepaklausus
kuo jis vardu

* *Stančikai* – kaimelis šiaurės rytų Lenkijoje

Krenta dienos
Pilkos mėnesienos
Kaip lapai krenta
Toli nuo gyvenimo
Be priežasties

Krenta po pirmos klaidos
Po kurios niekas
Nebeieškos jau
Nieko —
Be priežasties

Kažkas tolsta
Kažkas keičiasi
Vakaras
Artėja ir leidžiasi

Už džiaugsmo
Negimusių
Vaikų
Pasaulio

Ruduo dar
Mišias atlaiko
Ateina gimdymas
Be laiko

Negersiu arbatos
Atsisėsiu šalia
Neišvirtos

Apsimesiu
Jos žvilgsniu
Tekėsiu

Į Veliuoną
Lyg į tėvo
Kluoną

Veidrodyje
Matysiu jo
Krentantį kūną

Jei gimiau
Tiek to
Tegul taip būna

gyvybė
lyg varnalėša
prie kiekvieno kailio
prilimpa

adrenalinas
lyg vynas be laiko
erdves pakelia
ir kitą žodį palaiko

ruduo
piktas
atsėlina
lyg šuo

ar yra žemėje
čia, Dieve,
kas nors
ko nėra

/39

dulkių
 gimtųjų
 pavėsy

rasi mane
 žodžių gimtų
 liūdesy

iš
laukų
neartų
ir artojų

myliu tave
 ilgesy

gyvenimas neturi
savojo laiko
laiką jam
suteikiam mes

atėję iš saulės
iš negimusių vilčių
iš laiko bėgimo
amžinybės link

iš atgalinės datos
iš meilės metrikų
iš įrašų juose
iš kriminalinės kronikos

matau tave lyg pašarvotą gemalą
nuo pradžios iki grabo lentos
noriu su tavim susilaukti vaiko
kad mūsų nepastotų gyvenimas

/41

Iš lėto
Saulė
Gerumu
Skylėta

Už
Visko
Nieko
Liko

Žodis
Kaip šuo
Nežinau kuo
Pasiteisinti

Po saule
Vaikų džiaugsmu
Išaukštintu pasauliu
A t e i n u

Tikėjimas
Netikrų dienų
Ne laiku
A t e i n a

Netikėjimas
Šalia kitų
Šalia dievų
Atvėrusių vienatvę

Barkšnoju veidu
Ļ varvantj šaligatvj
Anapus gatvės
Šilumos

Varge mano
Kuris esi
Kuris būsi
Pilkoji mano saulē

Po pasauliu
Po sklidinu
Po užmirštu
Pusiaujū

Devintā mēnesj
Devintā kartā
Vēl lyja
Gerumu

Galėtum man
Horizontaliai pakuždėti
Ir vertikalijų eilių

Glamonėtų
Jos tave
Pirmą rytą

Pro langą neatidarytą
Neskaitau jau
Užjūrio paukščių

Žodžiai lyja
Į galutinę
Tylą

Iš lietaus
Lyjančio man
Iš Vilniaus vidaus

/45

Naktis neįvyko
Yra tik jos pradžia

Už gerumu
Atskelto
Ryto

Tavo
Nebuvimo
Kito

Rasa
Nakty
Nukrito

Amžinybė
Nebūties
Sode

Dar ne—
Bet jau iš lėto
Iš pirmo
Nesaulėto

Laiko
Nesulaukto
Laiko
Nepasėto

Atsisveikinam
Išeinam
Kol galim
Sugrįžti

Autoavarija

/47

Goštauto
Ir Geležinio Vilko
Sankryžoje

Sunkvežimis
Susidūre
Su tyla

Ramybė
Tau
Aš gyvas sugrįžau

Kas gali
Eilėraščių
Parnešti žodyje
Kaip kibirą pieno
Vakarui
Artėjant
Ir bliunant

Vakarėjant
Lauke
Nieko nėra
Tik noriu
Pajusti tave
Alsuojančią
Vilniumi

Išeinu
Lauku tekiniu
Negyvenimo
Vieškeliu

Ar susitiksim abu
Kur be dėmės
Nereikės nieko
Priglaust
Pajust
Ir atstumti

Nordkape
vasaros šaldytuve
iš atvėsintų
 atvirų naktų
 užšaldytų
 saulėlydžių
nejmanomas tampa
laikas

atsileidžiu jį
saulės orkaitėje
 pažliunga
 nekvepia gražiai
Magerojos saloje
 visi iškyšuliai

Laidotuvės

ant sudurtinio laiko
 vėliavų juodų
 ant kelio
 graudulingam ėjime
 pirmyn atgal

mėnulis
 dieną
 šviečia
 geltonai
 jaunai

užsitęsias ilgai
 ir nulis
 plaka širdyje
 dabar dažnai
 kaip niekad

Iš motinos įsčių
Naktų pradėtų
Uždraustų gimdymų
Laidojimo savų...

Vakaras lopšy
Už horizonto
Ožiuojasi
Ne savo balsu

Neapsakomai ilgai
Už laiko Korinto
Kvadrato gimtųjų namų šilumos
Atramos taško nerimto

Kas galėtų, kas gali
Laiką nustumti laike
Į šalį

Sekundės
Kurių
Trūksta

Pavaišinti tave
Gali
Mano knyga

Pažinimo klaida

/53

ant paukščio sparnų
apjuosti žemę
medžio gerumu

smagiai užmigti
po dangaus skliautu
žvaigždžių užuovėjoj

bėgant nuo lietaus
minute tylos
paglostyt audrą

nerimo nakty
iš sodo obuolių
atsikąsti žinojimo

Po nakties

žodžiai

po ilgos

išsiskyrė nakties

nesuspėjo

susituokti tėvai...

vienam laše

suspausta be vilties

prabėgo

dienos

mano vienos

vaikystė

neskubu

dar išeiti

iš mirusio

tėvo namų

išeisiu

einu dar

/55

Iš rugių
Išplaukęs iš rugių

Griebiau rytą
Griebiau kitą

Sugriebė mane
Laukai

Parvežė, iškūlė
Pavaišino duona

Valgau ją kasdien
Ilgesio žandais beveidis

*Anapusa
lūpy*

kai pirmą, antrą
kartą dviese
kai mane paliesi
ir pasaulis atsivers

po pirmos klaidos
jau nebeieškos
manęs, tavęs
nei nieko

nerimas, kur liko
po pirmo sykio
po bandymo
pirmos dienos

žodžiai
suglausti
paprasčiausiai
nejvyko

be manęs
be tavęs
be nieko
kito

pasaulyje, kuriame
galiu tave
paliesti
tik per elektroninį paštą
feisbuką ar skaipą —
 prisilietimai visi
 nereikalingi

gyvenime, kuriame
negaliu matyti tavęs
 akys reikalingos —
 tik žiūrėti į praeitį
 arba yra
 kaip penkta
 šuniui koja

anapus lūpų
anapus giros
kur nešnekam
kur laikas miręs

atima kojas
tylėjimas lūpų
sustoja laikas
plačiai išsižiojęs

dangus apsiniaukė
neviltis apšerkšnijo
visą dieną lėtai
visą vasarą lijo

prilijo dainų
prilijo balaitę
patvory viskas
viskas keitės

atsisėdo šalia
jauna mergina
jai 27-eri
lygiai kiek man
prieš 27-erius

mes viename čia i

esam abu
dviejų ir septynių
skaičių
draugystė

Kitoje laiko juostoje,
kurioje bandau atsukti laikrodį,
atsukti viską, ką galėjau padaryti kitaip
prieš valandą, dieną, prieš mėnesį,
prieš metus,
prieš tai, kai pirmą kartą atsisėdau
kitoje laiko juostoje
ir bandžiau atsukti laikrodį.

Prieš tai, daug metų prieš tai,
kai bandžiau atsukti laikrodį,
kitoje laiko juostoje
buvai man viena,
viena iš 8 milijardų
žmonių
toje pačioje, skirtingoje laiko juostoje.

Iki skausmo
abejinga.

Po ilgos dienos
Prieš ilgą naktį

Kalbuosi su tavim
Telefonu
Žvalus
Apie traktorius

Gyvulius visus
Apie hektarus

Nesiklijuoja žodžiai

Noriu sujungti viską –
Gyvenimą, kuriame tu
Vis prie melžiamų

Kur aš nereikalingai ieškau
Kur tu neskaitai eilių

Iš niekur nieko
Iš pačio ryto
Saulė aukštai
Gerumu nukrito

Išgalvojau tave
Žiūrinčią
Man į akis
Apie mane galvojančią

Blakstienos
Vienos pražiūrėjo
Ėjo naktin
Skubėjo kasdien

Ant delno
Delno kito
Sujaukė ilga
Tamsa ligos

Ilgiaus tavęs čia
Be atvangos
Žiūrėdamas atgal
Į priekį

Šypsena

dėl vieno kvailo centimetro
tavo šypsenos – visą amžinybę
einu vienišas grynu keliu
šimtus tūkstančius mylių

skirtingų matmenų keliu
skirtingo laiko ir atstumo
viskas kas išnyksta, čia yra
atstumai čia, kartojasi netyčia

nuo manęs lig tavęs
vos keletas metrų
ateitum netikėtu laiku
rankas prie rankų priglaustum

tu apsiniaukus
nakties šypsena
nėra manęs tavyje
nei tavo šypsenoj laiko

kai užmuši savyje
norą pastoti kely
užmušti manyje
išdžiūvusį ilgesį

lovoje, šalia
gulės nuoga
vieniša vaikystė
lyg vaikas

ne iš tos laukimo dienos
ne iš žiedo užmauto ant piršto
ne iš pasipiršusio tau per vėlai
ne vestuvių dieną

atsisakai man būti laišku
mano paties laukimu
laukimą užrašai rašalu
atsiunti meilės tylėjimą

tikiu, kad aš ir tu
perrašyti iš to paties laiško
iš tos pačios
vestuvių nakties

buvom kartu
saulēs
išdžiovinti
nejtikėtina

tu dar jauna
aš tėvo namuose
gimtoj
saulėj

saulėje
susietas
kiaulės
lauknešėlis kietas

mūsų
visatoj
žemė
nesuloj

Svetimoje meilėje
Kur ieškojom abu
Paparčio žiedo
Nesuradom kartu

Tu apsiniaukus
Rugiapjūtė tuoj čia
Joninių vabalas
Šoks pats rasoje

Aš čia, rugiuose –
Tu apvaisinta, nėščia
Svetimoje meilėje
Man visai svetima

Kitoje žemėje
Visai kitu laiku
Lyg ostiją keliu
Tave į kitą tylą

Tu tyli
Aš čia –
Tu apvaisinta
Ryto rasa

Pasivaikščiojimas

Pasivaikščiojom mes
Aš ir tu
Aš su šuniu
Tu su dviračiu

O galėjo būti kitaip –
Bevažiudamas dviračiu
Galėjau sutikti tave
Išėjusią pasivaikščioti su šuniu

Buvo pavasaris Punske
Po ilgos žiemos
Kalbėjomės
Apie Stoskeliūną

Tu neturi šuns
Aš neturiu dviračio –
Mums nejmanoma
S u s i t i k t i

Galėčiau paliesti dviračio rankeną
Jos šilumą trapią
Bet jaučiu artėjančios
Žiemos speigą

Galėtum paprašyti
Šuns letenos
Bet nuo grandinės
Nutrūksta ir pabėga akimirka

Veda mus šuo
Nežinau kuo
Tave pavaišinti –
Kad neišsigąstum

Gal reikėjo
Nereikėjo
Melscis
Nerašyc eilių

Neturiu aš kitų
Ne kitų
Dzievų
Cik Tavi vienu

Negyvenimo žvilgsniuose
Arterijose
Pakraščiuose
Plaka širdzis dar

Vis dar nėra nieko
Nepriimu Tavo skambučių
Neprisimenu Tavo laiškų
Rudens lapų

Nenoriu išvažuoc
Į niekur
Paskui Tave
Į Angliją

Nenoriu Tavęs
Nesugrįžtančios
Priglaustos svecimų
Amžinybių

Gyvenimo keliuose
Kuriuose
Nieko
Neįmanoma pakeisc

Kas apvaisina lūpas
Ar vējas
Priliečia žodį
Prie žodžio

Kas priglaudžia lūpas
Prie lango
Kaip knygos lapus
Šunį prie šuns

Nenumaldomai retai
Skaitai iš pageltusių lapų
Išdžiūvusių ir neištartų...
Kaip valkata

Atgalinis ruduo
Lyg antgamtinis šuo
Nutrūksta, bėga į lietu
Žemę lyg mylimą apjuosęs

Graužiančių dūmų gerumu
Be vilties einu
Pas tave...
Vis dar į niekur

Ilgai būsiu nepaliečiamas tau
vardan lietaus lašų nepradētu.
Be adresuotos vilties bandau
tapti kelrodžiu tau keliui į niekur.

Vardan tikros, netikros,
netikro žodžio, tikrų neatstumų.
Iš rugių seklumos anaipol,
iš tavęs, ieškančios mano artumo.

Bičių sugeltas dūzgimas
ir kopimas be dūmų.
Idant jie taptų verti geresnių
artėjančių sielos dažnumų.

Nepaliesiu

Draugiškai ilgai dar tavęs nepaliesiu
Sutemos, vakaro, ryto rūko gelmėm.
Žodžio godojimu, garso trimitu,
Lašančiu, džiūstančiu visom padugnėm.

Nereikia aukštybių man visų tų,
Išdraskytų tavam avily,
Išgertų medaus mėnesių
Tuščiam bitės kory.

Lietus nuplovė dulkių lapus
Nuo rudens migloto peizažo.
Šiandien šalia draugiško negaliu
Sutikti nei vieno saulėto mirażo.

Neprisimenu dienos nei ryto
Ankstyvo, kito...

Krenta slyvos
Tavam lange
N e b ū t i n a i

Rudens prijuostė
Uostė tolstančius takus
Apžėlusius
N e j t i k ė t i n a i

Kai išskridai
Ar parskris
Gandrai
Iš Anglijos man...
N e b ū t i n a i

Vienas šviesmetis be tavęs

Kas tave lies
Obely nutylės
Apie rudenį vieną

Jo žodį kiekvieną
Dieną parves
Į bažnyčią

Į tylėjimo rytą
Į raudono klevo trapumą
Į ryto rūką parves

Ir nuriedės per toli
Kur laiką girdi
Iškeliaujantį tyliai

Kas padės
Tave ant lėkštės
Apsvaigusią

Kad valgytum
Mano lūpas
Kaip vynuoges

Nežinodama
Kad eilėraščių reikia
Rašyti gyvenimu

Kuriame nėra vietos
Nei lapams
Nei gyvenimui

Kur nešate, dienos, kur
Medžių viršūnėmis
Už spindinčių tolių
Už spindulių

Mylime susikibę
Lygiai po du
Padalinti
Gyvenimu

Lapų klepsidroje
Sėlina tikėjimo diena
Netikėjimo naktis
Bet neateina išganymas

Kur dienos susistumdo
Pralekia žvilgsniai
Ant skaudančių akių
Lyg jūros perlų

Kiek daug tavęs nėra
Kiek daug tavęs trūksta
Kiek daug nereikalingai ieškom
Kiek mažai parsinešam namo

Ožkiniai
linų mėlynų

sudrėkusi žemė
po obels žiedu
jei būtų sėkla
užaugtų žodžiu

ant nupiešto lauko
gandrai virš galvos
po dalgio iešmu
lizdus suka iš Jotvos

lyg norėtų ką nors
lyg norėtų ką nors
lyg norėtų ką nors
duoti – atimti

pusę to, trečdalį
duoti ko neturiu
trečdalį, pusę to
atimti ką duodu

išskridusiems paukščiams
dienoms neparlėkusioms
rugių takeliu
pakirstu ilgesiu

Kirsna, Seina, Sesapė
pro kiekvieną kodėl
ne vakar, ne niekad
tau laišką rašau, vėl

Vėl Vilniuje

Ir vėl –
Septyniom minutėm
Priartėjau prie amžinybės

Pažiūrėjau į ją
Iš Gedimino bokšto
Katedroj į planetą

Pro langą lijo
Pirmą kartą
Vilniuje

Daug kartų
Gedimino bokštas
Šliejosi man prie kojų

Lyg norėtų ką nors
Iš pradžios, pabaigos
Duoti

Ir vėl
Septyniom eilutėm
Priartėjau prie Vilniaus

Ar bus ten rytas
Ir man
Ir mano laikrodžiui

Ir kalba jau nebe jų
Visai jau nebe tokia
Antrinė

Ir kelias velkasi
Atgal vėl
Lyg kratinys minčių

Nieko nesakau, bet
Mintys neišnyksta pačios
Nevaikšto sau iš nuogirdų lakių

Už aukšto žemutinio šlaito
Ir pilies keistos
Bevardės jau ir nebe tos

Kalnas nuskustas jau
Gedimino
Kodėl, aš nežinau

Ne iš pagarbos
De jure
Ne dėl ligos plikas jau

Ir žiūri į saulėtekį vilties
Bet saulėtekis
Į akis nežiūri

Tarp rugių

nupinsiu Ožkinius
iš rugiagėlių
ir iš žiedų

iš lietaus
nupinsiu LIETUVĄ
ir pasivaikščiojimą tarp rugių

iš pavasario
nupinsiu Sekmines
iš Sekminių – Žolines
iš Žolinių – vainikus
išginsiu juos
žilvičio šaka
aplink bažnyčią

per Jurgines
atgimsta gamta
tarp mūsų
ledynmetis
ir kruša

ilgiuosi tavęs
kurios ilgiuosi

su kiekviena diena
mokausi gyventi čia
be tavęs
lyg po ilgos
nepagydomos ligos

jei būtum žemės sėkla
ar beržo sula
ištryškusi iš laukų įsčių

galėtum būti savaime tuo
kuo ne savaime
galėtum būti savaime

Merkinės kauburėlis
Stasio vienkiemis
Stasys Stacevičius

galėtum būti žemė
kurios žemėje
prisiglaustų mano pelenai

iš kurios išaugtų sėkla
auginčiau ją žemės druska
laistyčiau saule

girdyčiau vynu
ji apsuktų galvą
žaistų kelius amžinybei

kitam
nepakartotinam
Merkinės vienkiemiu

Naktis Šešupėje

už naktų septynių
už nemokančių plakti
t a u
trijų Šešupės krantų

už dešinės rankos
už kelio atgal
ėjimo į priekį

už trijų krantų seklumos
kur bandai negirdėti
kur burna
kupina jų veidų
ir dantys jų
sugedę, skylėti

ištrauktas iš nakties
tamsos siuvėjas
lyg upė
lyg vėjas

Pakiša kojas
Plynam lauke
Dygstančia žole
Įsiliepsnojam

Iš gimtų namų
Neskusto ryto
Iš pradžių pabaigos
Gimtinė nušvito

Iš rudens spalvų
Laukai be artojų
Mes vaikai jų
Maži, plačiai išsižioję

Atkulniuoja žiema
Rūpestinga mama
Ruginė lyg duona
Saugo mūsų artumą

Namuose

jis jau čia
du ir pusę mėnesio
amžinybėje ramiai
rašo knygą

bet amžinybėje
seniai išleisti
visi Dievo raštai
ir leidėjai seniai

pakeitė amatą
nėra, nebus
man ten
ką veikti

Be dangaus artumos
Laukų be žvaigždžių
leškau nuoširdžiai negražių
Pamestų tavo pradžių

Minoriškai guostis bandau
Atminties sugeltas vėl dūmų
Aukštyn, tolyn, neviltin
Vardan artėjančių tavo dažnumų

Iš eilučių kitų
Iš to, kas naktį užrašyta
Rasa virsta lauku
Išeina pro rytą

Lietuva! Priglausk mane
Prie rūpintojėlio
Kelio, lauko

Į Tave sugrįšiu dar
Kitoj kartoj
Iš žodžių keturių

Priglausiu žodį
Prie rugių
Prie trijų Lietuvos spalvų

Be dumplių, be klavišų
Be mirties staigios
Ar į Tave aš dar sugrįšiu?

tu – žemė
kuri mane arija ir sėja
augina rugiams
laisto Tėvynei

mano kūnas
bus kaip Lietuva –
palaidotas joje
gyvens šimtus kartų

prisikels
tiek kartų
kiek kartų
kelsis Tėvynė

Ožkiniai linų mėlynų

Siela niekada tavęs neužstos
Lyg žiedadulkė, išsiilgus nėštumo,
Ten niekada pasodintas nebūsi medžiu,
Tolstančio išgąsdintas savo artumo.

Lyg rūpintojėlis, palinkęs prie kelio,
Be veido skaistaus, be apžėlusio vėlei,
Be Tėvo namų, duonos skalsios, be stalo,
Kur parėjai ir lyg linai mėlynai sužydėjai.

Nežydėk, niekad nežydėk mėlynai.
Lyg žiedadulkė būsi išgertas be saiko
Iš daugkartinių ožkinių, linų mėlynų,
Išgąščio tyro laukų ir skubėjimo laiko.

Už tuos, kurie rudenį suklupo ties negirdėta,
Už jų artoją, pakvipusį duona skaniai,
Už atriektą valgymą, laikinai nepradėtą,
Už lauką, kuriame nemėlynuoja linai.

Už tuos, kuriems rugiai buvo broliai,
Už seses rugiagėles, už tai, kad noko grūdai.
Už duonos kepimą, jos valgymą tyrą,
Užėjimą į šviesą, kur mes – žemės vaikai.

Sodams pražydus

apstotas laukų
aistringai girdžiu
neapvaisintą slyvą

dėl medaus
mirusio iš vidaus
sodui praslinkus

skauda kai skauda
kiekviena žaizda
įgelta amžinybė

nusigriaudžia dangus
į Ožkinius
atneša lietu

pasaulyje
daug obuolių
bet nei vieno iš rojaus

Įtampa aukšta rugiuose mano tėvo,
Bet elektra, deja, nekvepia duona...
Amžiams ten būsiu lyg akis išlupta,
Lyg kraujas, išbėgęs žemėn iš nosies.

Aukšta žolėje kalva mano tėvo.
Tarp elektros stulpų – mes, vaikai jų,
Vardan mirusio dalgio septinto.
Amžinybės rugiai be Jo ir Jis be laukų.

Kuris rugiuose mano tėvo septintas,
Užkastas smėly dangus nuo Trakiškių vėjo.
Įtampa aukšta rugiuose ir Jo visa planeta,
Į šipulius širdies šiluma subyrėjo.

Ožiaragio žvaigždžių tabernakuly
Danguje aš tik mažas drugelis
Vaiskaus parblokštas vėjo
Apželdintas viskuo, kas nedygsta

Ožiaragio galaktikos pievoje
Saulės sistemoje
Nakties pilnaty
Dienos pakrašty

Ožiaragio žvaigždžių tabernakuly
Žolės konvulsijoje esu
Po paprasto dalgio iešmu
Tavęs Ožkiniuose laukiu

Už prisikėlimo dainos

/95

Prisiliesiu prie jų
Prie žemės Ožkinių
Maitins ji
Mano žolę
Pernykštę

Glostys
Jos išprotėjusias ribas
Ieškos
Paskutinės duobės
Mūsų griaučiams

Smėlyje daugiau
Amžinybių
Nei posmuose
Išrintų
Žodžių

Nerimas

Šventraščio žodžiai
Prisotino skausmu
Mirštantį
Jėzų

Jis galėjo būti
Paskutiniu krauju
Kraujas galėjo
Tekėti raštais

Be trijų vinių
Be rankų prikaltų
Be perdurto
Šono

Tokia buvo
Jo paskutinė
Kelionė
Į skausmą

Užmarštis
Nepalies tavo mirties
Ji trečiadien
Kasdien prisikels

jau užmesti tinklai
ant nevaikščiojančių
vandeniu
netikinčiųjų link

bet turguje –
koku saiku bematuotum
nėra nei vieno centimetro
šv. Petro žuvis

Gal yra
Daug, nedaug
Geresnių, blogesnių
Dievo dienų

Ne tik sekmadieniais
Punske, žinia, skleidžiasi
Talučio Mariaus
Žodžių šiluma

Už laurų, už visų
Už nukirstų
Ožkiniuose nebeieškos
Ožkos nei nieko

Už ryto kito
Rankose laikyto
Už properšos beržų
Dievo artumu

Ten kur buvom
Pėdsakai mūs liko
Neįmanomai viskas
Žodžiais neįvyko

užgauta
 kairėje kojoje
 vinis
 šaukia
visuotinio kryžiaus

kerštas
atidengtas
kiemo šuliny
pėdina
paskui atėjusius semtis
gyvojo vandens
 vyno

išgėrus jo
gyvenimas tampa smagesnis
nei Dievo
ir artimo
meilė

amžinybės daugiausia
kur jos nėra

Prisikėlimo viltis

Viltis kaip moteris
Ji paskutinė nemiršta
Kai paskutinis joje
Gimsta žmogus

Ji galėtų būti
Jo pirmuoju žodžiu
Žodžiai sektų pasakas
Apie amžinybę

Amžinybėje
Būtų vaikystė
Vaikystėje tu
Sutiktum mirusį tėvą

Tėvas tave
Aukštai ant kukurių
Pakeltų į prisikėlimo
Bažnyčią

Užsimerkus

/101

be miligramo vilties
užsimerkęs
einu išpažinties

iš paskos
ateina
ne laiku
nuodėmingos panelės
prisidengusios liežuviu

jos norėtų
šviesmečiu būti aky
krūtinės jų muštų
kaip sąžinės sąskaita

nesumokėta
uždėta ant pečių
be jungo saulėto
be žydėjimo nuodėmių

išpažinties Punske
einama
tik užsimerkus
be atleidimo vilties

Einant išpažinties

Siūbavime mano! Dieve, kas bus?
Kai griaustinis, išsigandęs balso pakelto,
Nutyla ir atgurkšnoja lietus,
Laižo žemę, suvilgo asfaltą.

Iš juodos prisikėlęs nakties
Pro dzūko tylėjimą gryčioj
Lenkiškai einu išpažinties
Punsko visatoj, katalikų bažnyčioj.

Atleisk, Dieve. Tau sakau vélei,
Tavo lūpom sekmadienį šitą.
Užčiauptom lūpom sakau Tau
Kiekvieną dzūkišką žodį prarytą.

Švirktas lietaus lenkiškai išsilieja.
Žodžiams patvory suloja šuva.
Tyloje, kaip ir amžinybėje, čia,
Nieko nėra. Viskas amžina.

Šventojo Rašto knyga –
Ji mums duota
Kaip Viešpaties meilė
Iš tėvo namų

Dievas yra
Be jokių išimčių
Kaip tu ir aš
Danguje –
Praraja begalinė
Tarp mūsų

Visos datos įklius
Kaip paukštis į kilpas
Kaip žuvis į tinklus
Be laiko ir nesėkmių

*Kaiburėlis**

Prie pušynėlio, ošiančio toli, prie kelio
Ir kaiburėlio, supilto Šlynakiemy, ne dėl jų –
Rimvydo ir Žaibo. Nebuvo nei vilties žiupsnelio,
Nei motinos, pravirkusios sūnaus krauju.

Iš Lietuvos aušros šiandien, rytmečiu saulėtu,
Saulė keliasi kasdien virš laukų Jakimavičių.
Kiekvieną 15-ąją gruodžio mums iš lėto
Širdis ar nenustoja plakti tuoj po septynių?

* Simbolinis kapas Šlynakiemio pušynėlyje (Jakimavičių valdose), kur 1949 metų gruodžio 15-osios rytą, po septynių, didvyriška mirtimi žuvo Lietuvos laisvės kovų karžygys, partizanų kapitonas Jurgis Krikščiūnas-Rimvydas ir jo adjutantas Vytautas Prabulis-Žaibas. Partizanų palaidojimo vieta nėra žinoma.

/105

Marcelijui Martinaičiui

V a n a g i n ě s
amžinybėje
tylu ir viskas amžina

be žodžio
pašarvoto
gyvenimui

be dalgio
pakabinto
ant gluosnio

V a n a g i n ě j e
dabar
tylu ir viskas amžina

Skrydis

Ant „Lituanicos“ sparnų
Vis dažniau grįžtu
Į Lietuvą

Išnykstu iš jos
Kaip iš Soldino
Kitados

Išnyko
Nulaužtos
Senos pušys

Be pavojingos atramos
Plynam miške ne Soldine
Ne Romoje

Bandau pririšti
Save
Prie neišskridusios Tėvynės

Jei laimę
Gerumu sušildyti norėtum
Ir į tavo žvilgsnį rimtą
Netikėtai pasibelstum tu

Alksnėnų
Augintinis akmuo
Jūra nežabota
6 tūkst. 411 kilometre

Turgeliuose šiandien
Nevyksta turgūs
Šalčininkuose dar
Skleidžiasi žemės šiluma

Štai ji – Tėvynė
Nepaisant kur beskristum
Ant lenkiškų, lietuviškų
„Lituanicos“ sparnų

„Lituania“

Nebuvo
Nėra
Nebus

Už pražiūrėtų krantų
Už akių tęsiasi
Neįtikėtina jūra

Kiekvienas turi
Vėją ir tik jam
Pakinkytas bangas

Kiekvienam
Duotas Atlantas
Ir „Lituania“

Kiekvienas Soldinas
Turi savo
Tėvynę

Dramblio kaulo nėra,
Nieks jo šiandien nemato, negirdi.
Saulės šviesa it žemės trauka
Skverbiasi į tolimą, svetimą širdį.

Diena paruošta, jau sudėliota.
Rubinai, perlai ir liūdesys.
Kelionė ilga ir skubota.
Nakties košmarai ir ilgesys.

Ilgesingai išnyksta žemė gimta
Lyg mokykla, senolių auginta.
Maitino ją duona, girdė sula,
Kalbino žodžiu skalsiu ir rūsčiu.

Takoskyra

laikas nubrėžė takoskyrą
vienoj pusėj mes, kitoj jie –
sulipdyti iš to paties molio

tos pačios žemės vaikai
mus skiria bedugnė –
nesusikalbam

žūtbūtinėj tamsoj
vardan nupuolusios žvaigždės
neprijaukinta liko saulė

vakar ten sėjom linus
rytoj rinksim
kadagius

ištuštėjo dienos
ištuštėjo mokyklos
liks gegužės 17-oji*

* 2014 m. gegužės 17 d. Punsco valsčiaus taryba priėmė sprendimą uždaryti lietuviškas Navinykų ir Pristavonių mokyklas.

pakirto man kojas
telefono tylėjimas
plačiai išsižiojęs

kuo gyvena Miklausė
kai niekas
neklausia

kas tave gyrė, kas girs
kai laikas marins
ir ims vakarai aspiriną

gers pieną
bičių nektarą
medaus avily

gaubtuvas
šuliny
ir rankos nešvarios

suvilgo kojas
bėgimas vaga
kaimo artojas

iš laiko atkelto
žūtbutinio, suvelto
juodo ir balto

Miklausė

Kodėl nepaklausė
ar širdy dargana
ar kiekviena diena
nesaulėta

Laukų pjedestalas
Lyg stalias
Prie kurio nepuotaus
Akimirkos siela

Iš trijų
amžinai meldžiamų
vakarų

Susėda
su ajerais
nekvėpuoja
kartu

Prie knygnešio kapo nakty, giliai užsimerkus,
Užstalės rytas išnyra, kas rytą kramtytas.
Ne dėl duonos, vardan žemės gimos,
Dabar ir prieš šimtą trisdešimt metų...

Neprisimenu anos darganos, kaip kadaise
Negrįš su manim pečiais nusigrėžus jinai.
Į pradžių atgal. Veikiau sugrįš, nesugrįš
Mano sielos amžinos pelenai.

Kur žandarų kapai glūdumoj, šaipos be saiko
Naktis užmerkta, tuščią, netuščią lentyną palaiko.
Lyg duona šalta šaltam kambary, be mielių
Nekyla knyga dėl baimės, nelaimės, dėl laiko.

Kas pasibels, kas nežinomo knygnešio rytą
Prikels? Aušrą kas darganotą, skaitytą?..
Kas rytą Giluišių mišku, Kreivėnų lauku
Dėl mūsų pigaus, ištikimo ir atviro laiko...

Kapų daug: mažų, didelių. Atsiklaupti ant jų
Gali ir be saulės, kuri šviesmetį ilgą palaiko.
Iš paskos pamoja ranka. Negrįš amžina
Pavasario vėjo daina iš Giluišių žydėjimo laiko.

Be mirties

jei iš žodžių
nuo lentos ištrintų
išaugtų abėcėlė

galėtų ji būti W
galėtų būti Q
dėl jų galėčiau gyventi

galėčiau būti
ištrauktas iš jų
kaip skenduolis ar kūdikis

tarp žodžių sunkių
kurie akmenim mainosi
būna daug to, ko nėra

į sąsiuvinį nepareina laiškai
į kuriuos tu
laiškais nepareisi

nepareina knyga užversta
kad raidė neišsipildytų
ir raštas užmuštų

– miręs žmogus nesiskiria niekuo
nuo nudvėsusio šuns
– sakei užsimiršus

žodžiai kieti
padėti į stalčių
kitoniškai šiandien jų kvapą tari

vėl negrįžtam
į pabaigos lauką
kloniu juodu kalneliu

seną tvarką atgavus
ir septynis kiemus, kurie
dabar Žytkiemiu mainos

į amžinybę iš čia
neišvyko
dar niekas

šalia stebuklingai gražių
nuolaužų
jotvingių laiko

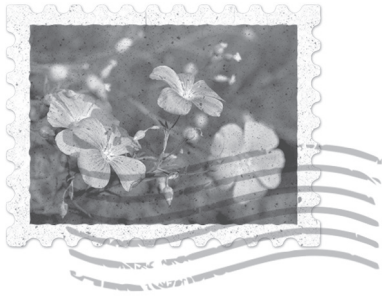
kur lyg Skomantas
trumpam
iškastas būsi

ir girliandų vainikai
pažadins tave, pakerės
amžinuoju miegu

išeisi trumpam prisikėlęs
juodam saulės pavėsy
kur vėl save vesi

kur lyg jotvingį aklą
kuris neateina ir gyvas
nenuėina mirtin

kur naktį be kūno
iškastas dėsis?
– juodam saulės pavėsy...

*Antanuko
poringès*

Šienapjūtė

Kap vasara liecinga
Kap atolas prašosi nupjauc
Neina, niekap neina
Neina Antanui pabernauc

Kap merga plika
Vė vienas liko
Kap pana sena
Netekusi vainiko

Saulė vakarop
Nusivijo lietu
Vakare per radiją
Vėl pranašavo kitų

Nupjauta žolė
Varcyc apkarto
Prieš juodų debesj
Lietų kartų

Prieš debesj nekantrų
Pirmų lietu
Dangaus prakaitu
Verkti gal ir neturėtų

Vė volungė suklyko
Puncke po saulėtu
Vė no paco ryto
Pranašavo lietu

Daug nerimo
Daug šieno dėl vieno
Vežti nepradėto
Neparvežto vežimo

Nenešė galva
Baloj balaitėj
Šienas ne merga
Apkluzo kumelaitė

Pėscas jei išėjo
Arkliu neparjos
Šuo kur laka
Tį ir los

Antanui skauda galvą

Jei liga
Atjoja raita,
Net ir pėscos jos
Neišvarys.

Ir Antanui pradėjo
Skaudėti galvą.
Ir jis pagalvojo:
„Padzvigubysiu poterius,
Kad iš Lietuvos
Neišaitų Ukraina,
Kad neišaitų poteriauc,
Kap išaina poteriauc
Už tėvynį,
Už Mūrgabalės krūsnį akmenų,
Už Siusnabalės durpes,
Už ėjimų in kapus.“

Kapuose gulėjo,
Gulėjo daug mirusių,
Mirusių nuo senatvės,
Patekusių po ratais,
Mirusių dėl ligos,
Mirusių, kad jos
Gydytojai anksti nesurado.

Šandzien smagu, –
Tep gražai švieca saulė,
Kap gražu, kai gražu
Gyvenc Antanukui,
Kur kacuojasi cik katės,
Ne – kap pas kaimynų –
Ir avys.

Antano veršuojasi telyča

Antanas per Grabnyčias
Pas veršingas,
Pas telyčas
Kap teliukas
Apė motkų* sukas.

Pirmas nupjauna,
Pirmas acisėja,
Pirmas ca, braca,
Kap bastrys
Išaina saulės perrišč.

Ožkiniuose
Tep nesužinosim,
Kodė nerūkorus
Sau burba poterius
Po nosim.

Antanas ca be gyvulių
Kap žvirblis be ūlyčos...
Cik ar neraiks parduocie jų,
Jauniklės jeigu šūnakc
Neapsiveršuos telyčos?

Negražu, kap cik pacam gražu
Tvartan aic lyg in bažnyčų.
Acibodo tep kasdzien
Pilniavoc* nakcu telyčų...
O jos – nesiveršuoja tyča.

Kodè tep širdzy,
In koj spendų* nukeliavo?
Kodè, Antanuk, visai be pinigų,
Kodè atvažavai pas mus
Paskolyc javo?

* *motka* – motina

* *pilniavoc* – saugoti

* *spendas* – gyvulių supirkimo vieta

*Antano kraisa**

Kaimynas,
ardamas pūdzymų,
inarė
Antano kraisu.

„Nedovanosiu,
nėra durnių“, –
galvoja Antanas.
Bet durnių yra.

Neraikia jų
nei arc,
nei akėc.
Pacys užauga.

Juoda duona
da ne badus,
balta duona –
medus jo moteriai.

Piktais žodžais
sotus nebūsi,
saldžiais žodžais
nepasisiūsi kailinių.

Šandzie pirštas,
rytoj ir rankos mažai.
Grūdas prie grūdo,
ir pridėsi aruodų.

Ir Antanas aciduso,
iškinkė drapokus,
pažūrėj in debesis
ir persižagnoj.

Inarta Antano kraisa
skaudėjo kap žaizda,
bet jos nei apriši,
nei papūsi...

* *kraisa* – ežia

Trumpa Antano atmintis

Antanas ir laikas –
Menka jų draugystė,
Viens pas kitų
Neužaina.

Vaikystė, jaunystė
Kap kanabėkas,
Nežinia, kiek kartų,
Kiek išlupta metų

Iš molinio tvarto,
Iš žemės, kvepiančios
Mėšlu ir bulvėm,
Ir kumelės prakaitu.

Nearta žemė
Užaugino dilgėles,
Dilgėlės uždengė
Neartos žemės veidą.

Geriau užsimerkti
Du sykiu su kytru,
Negu triskart regėti
Su durniu.

Ožkiniuose

/127

Žodžiai turi
Du galu –
Vienam aš,
Kitam tu.

Nežinom, kas buvo,
Nežinom, kas bus,
Kap žodžis neatsargus
Paklius in širdzij.

Jei žodžis bus,
Jei bus skalsus,
Ožkiniuose gal
Mažau raiks duonos.

Keli patarimai Antanui

Jei išskalavai
Žodžį
Išgręžk

Kad nevarvėtų
Kap ricysi jį
In žmones

Jei įkūtojai* laiką
Apsirenk juo
Kad nesušaltų

Jei tave galva neš
Aik su ja
Nevirsdamas in šonus

Jei gumbas
Gronios* tave per lancynas
Nepareik nakcu

* *įkūtoti* – šiltai aprengti

* *gronioti* – ieškoti, šniukštinti

Paskolyk man,
Antanuk, kviečių
Tai po smerci, po smerci
Atarsiu, atsėsiu, atarsiu, atsėsiu...

Žilas arklys
Jo Pabaly*
Nelietuviškai
Šiandien gyliuoja

Paganyk, Antanuk,
Žodzus jo Pabaly
Ir aš tį –
Tavi da paganysiu

Ir atganiau tį
Tris vasaras tau
Tris vasaras tau
Tris vasaras

Ir nesuprato jis
Kad lietuviškai nesuprato
Kad nesuprato, ko nesupras
Kaime, kai jo nesupras

Nelietuviškai kalbančio
Nelietuviškai dainuojančio
Nelietuviškai alų
Su lenkais geriančio gražiai

* *Pabalys* (lenk. Pabały) – vietovė Galdapės apskrity

Antanas suscinka žodžj

Žodzui aic arba neic –
Ca kap kam pacinka.
Višta necikus ir akla
Stuboj vištukus susicinka.

Akšy, kur mauc žadzi?
Kodė, liežuvi, nedzūkuoji?
Kur tu apsiverci dabar,
Kodė kap arkllys atabuluoji?

Àba* tep, àba kitap.
Paskolinto nereiks aduocie.
Du margus apsėtų rugių
Ir žodzų, surištų laukuosa.

Gražaus dzūkavimo balsais
Šnektoj pirmoj, nors jau nebe toj.
Bet ne apie tai ir ne dėl to
Žinai, kokia baisi braverija* stuboj.

* *aba* – arba

* *braverija* – netvarka

Antanas sodzina bulves

/131

Tēvas da negimē
Antano galvoj,
O sūnus jau
Vaiskan nujoj.

Kų dziena iškratē,
Nakcis nesurinks.
Aciguls Antanas
Ir kojās atbrinks.

Bulvēs užaugs,
Žinia, ne išsyk.
Štai pasodzino.
Tu, Dzieve, augyk.

Perlēkē kaimynas
Šūdleiterēm*
Po palaukē
Ir bulvių laukia.

Jis nekantrus.
Ar lietūs
Užaugins Antanui
Vesailios žiedus?

* *šūdleiterēs* – vežimas mėšlui vežti

Po bulviakasio

Bulves nusrinkis
Kecvirtoj dienoj,
Kaimynas šnekino
Antanų bulvienoj.

– Nuo mergų, satyt,
Sunku apsvaikyc.
Paguldzyta bus da ne viena
Merga an žamės.

Kiek kašų* iš vagos,
Po arklinc, kiek išrinko,
Kiek Antanas, kiek jis,
Bulvių kiek surinko.

Kiaušinių kiek verstu,
Kiek neverstu sudėjo,
Vištų kiek gražų
Jiedu da nečupinėjo.

Kiek ca turėta,
Būta svecimų,
Gaspadinių kiek
Da nepamylėta?

Po paskucinių atlaidų,
Kų Puncki buvo,
Daug dzienuų lyg bulvių
Laukuosa supuvo.

* *kašis* – pintinė

Per Jurgines

/133

Per Jurgines
Vieversio dainoj
Kų girdzi
Žalioj lankoj

Kap peržagnoj
Pirmoj vagoj
Pirmas nekantrus
Pavasario lietus?

Ar jauči arimų
Pirmų, kietų
Jauco prakaitų
Ir lietu, ar girdzi?

Gyvulių bliovimų
Išgintų rytų
Žilvičio pirmų
Piemenu trimitų

Iš laukų saulėtų
Žamį prikelia
Atrakina debesj
Siunca lietu

Jurginės———
Rytas bus
Ne jis gyvulius
Verba muš

Antano sciklai

Antanui cikrai
Akiniai ciko
Kap kiaulei ragai

Klausė jis
Kodė nevalia
Gyrc dzienos

Be sutemos
O apsižanijus
Ir pacos

Kodė kų jaunas įpras
Tų sanas
Teberas

Kodė jo mylima
Kap duona –
Neprivalgis neprisilaižysi

Antano Sargis

/135

Pavogė
Antano arklius
Pavogė
Baltoji diena

Šunelis
Mielas
Kodė
Nesuloj?

Liežuvis
Buvo
Buvo ciek
Burnoj

Kokia darbinė
Tokia ir vakarinė –
Antanas
Pagalvoj

Tep ir nežinia
Kokia šuvis
Kokia
Arklių dalis

Antano kryžus

Sciprus ne tus
Kų muša
Bet kų
Atlaidza

Vienas
Susitraukęs medzy
Lyg pėtnyčos
Sapcynios

Sako –
Išganymas bus
Bet durnius
Net bažnyčioj muš

Duoc ar neduoc

/137

Ko tep dairais
Placai akis išvertis
Lyg morčaus kacinas koksai?

Ko karčamoj su kaimynu
Liežuviu mali
Kap šuoj buizoj?

Vidugirių koplyčų
Savo –
Remontuoc reiks

Duoc du sykiu
Nepaprašyc
Nė sykio

Ca kiekviena dziena
Kap kiekviena bėda –
Daug gali

Antano pūdzymai

Žamėj toj
Ne Lietuvoj
Nieko nemacyc
Kapų tamsoj

Boluoja
Antano
Sūnaus Jono
Pūdzymai

Po raratų
Važiuojant sako –
Boba, lauk iš ratų
Ir bus širdzy lengviau

Kad nepastotų
Bagociem pinigai
Kap rugiai jie
Gražai žaliuoja

Vieškeliu smagu
Važuoc kartu,
Kur du –
Nenuobodu.

Katrų imc,
Katros neimc?
Antanas be pacos
Kap daržas be tvoros.

Nuo vienos pas kitų
Kasdzien be vakarienės,
Antano mincys
Sukos apie sienas.

Kad ir rytoj,
Nèr ko varvyc seilių.
Kad cik graicau.
Važuosma in vesailių.

Trumpa tj, kur trūksta.
Nieko nepribroks,
Kiaulė nekūda,
Už pinigus ir velnias šoks.

Nieks razumnas
Kiaulės nepaklausia,
Kodė patvory ji
Gilų migj rausia.

Gana, užteks jau
Bobom loc.
Su piršliu smagu
Važuoc ir nesustoc.

Visko pas Antanų buvo,
Da visko bus...
In vandenį nepasirems,
Svietas nesugrus.

Antano mintys piršlybose

/141

Žemė atriakta
Alsuoja kap mama.
Kas jos neklauso,
Valgys duonų sausų.

Pirmas žingsnis
Žanybai,
Antras –
Skyrybai.

Pirmiau mesk,
Paskui rasi
Nedėlios rytų
Stubų nevalytų.

Be svecimo
Duonos raugo,
Be valgymo
Pirmos dienos.

Kiaulė nekūda.
Merga negirta.
Ne tau, matyt,
Dzievo sutverta.

Antano mintys begrižtant

Iš piršlybų
Svecimas sau
Antanas létai
Namo parvažau.

Svecimas sau.
Iš svecimo kiemo
Norbi* purvinas
Lipk iš vežimo.

Bobų šnektų,
Blac, –
Teks,
Kiek užteks.

Tep buvo, tep bus.
Nematai, ne bėda.
Savi dūmai
Akių neėda.

Tik pusdurnis
Ir begėdis
Visad bus
Priėdis.

Slankios po kampus
Kap garnys
Po laukus
Griekus pametis.

Padzyvino,
Kad puodas juodas,
Kad lėlė
Kap utėlė.

* *norbi* – nors ir

*Zakalcus**

Antano būsima
Nėra kap duona, –
Kitos neiškepsi,
Jeigu nenusduos.

Vakardzienos
Zakalcus jos
Velkas iš paskos
Kap žydo pančaka*.

Jos duona iškepta
Be laukų artumo,
Be rugių rasojimo,
Be rankų šilumos.

Užminkytas rytas
Pakvimpa žamės raugu.
Akys gardzuojasi
Saulės kepimu.

* *zakalcus* – pašlajys

* *pančaka* – kojine

Kenkėjai

/145

Inklonis da buvo
Neužartas
Ruduo parubežy
Da nepasėtas

Kodė nepasėtas
Nunokis grūdas
Šalinėj tolimoj
Kodė nepastoj

Laukuose rugių
Javų kenkėjai
Užartoj žiemoj
Antano klausė

Kodė siuvėjas vėjas
Klausinėjo javo
Kodė žiedai Antano
Kodė nesusižiedavo

Katrė

Kodė su nagais pas jų
Grabojos nakcĳ, kitų,
Antanui dartės
Neina prisimyc.

Katrutė kodė nepristoj,
Kap pro rytų
Vienų, kitų
Vaikščojo gryna stuboj.

Abelnai jai nebeciko
Dabar, nei kas bus rytoj
Be jos, bet kito ryto,
Kitoj dainoj.

Antano kumelukas

/147

Negražu, gražu
Neina nežūrėc
Iš dzirgėlių

Gryna merga
Apsikūtojus
Nenori stampyc*

Niekam nepasdaboj
Ant viso sodzo loj
Kap liko be vainiko

Būtų ilgiau tupėjus
Būtų ištupėjus
Kumeluką

* *stampyc* – nusileisti

Sapcynios mylios
Už cylvto sapcinto
Už cylvto lelijų
Žodzais
Palijo

Giron augo
Giron lapoj
Parneštas stuboj
Ant sienos
Persižagnoj

Amžiną atilsj
Duok mirusiems
Viešpatyje

ŽODŽIAI NETURI REIKŠMĖS

Vaikystė / 8
Žodis / 9
Dziedulis / 10
Vaikystėje / 11
Siela / 12
Senatvė / 13
Užuovėja / 14
Atsisveikinant / 15
Ir vėl – nuožmion seklumon / 16
Vakaras / 17
Išėitis / 18
Dūmai / 19
Trakiškėse / 20
Skaičiai / 21
Nežinau / 22
Esu meilė / 23
Myliu Tave! / 24
Žiema / 25
Jeigu esu/nesu / 26
Tiksi laikrodis / 27
Eilėraštis / 28
Ilgesingais žodžiais tylėjom / 29
Už negimusių dienų / 30
Ne kiekviena diena / 31
Iš advento švento / 32
Formatuojant širdį / 33
Gyvenimas / 34
Krenta dienos / 35
Kažkas tolsta / 36
Negersiu arbatos / 37
Gyvybė / 38
Dulkių gimtųjų pavėsy / 39
Gyvenimas neturi / 40

Iš lėto / 41
Po saule / 42
Barkšnojū veidu / 43
Galėtum man / 44
Naktis neįvyko / 45
Dar ne / 46
Autoavarija / 47
Kas gali / 48
Šviesa / 49
Laidotuvės / 50
Iš motinos įsčių / 51
Kas galėtų, kas gali / 52
Pažinimo klaida / 53
Po nakties / 54
Iš rugių / 55

ANAPUS LŪPŪ

Kai pirmą, antrą / 57
Pasaulyje, kuriame / 58
Anapus lūpų / 59
Atsisėdo šalia / 60
Laiko juostoje / 61
Po ilgos dienos / 62
Iš niekur nieko / 63
Šypsena / 64
Kai / 65
Buvom kartu / 66
Rasos šventė / 67
Pasivaikščiojimas / 68
Gal reikėjo / 70
Kas apvaisina lūpas / 72
Nebūsiu / 73
Nepaliesiu / 74
Neprisimenu dienos nei ryto / 75
Vienas šviesmetis be tavęs / 76

Laiškai / 79
Vēl Vilniuje / 80
Kalnas / 81
Tarp rugiņu / 82
Žemēs jsčiose / 83
Naktis Šešupėje / 84
Ir vēl / 85
Namuose / 86
Be dangaus artumos / 87
Lietuva! Priglausk mane / 88
Tu – žemē / 89
Ožkiniai linų mėlynų / 90
Ožkiniuose po vaga / 91
Sodams pražydus / 92
Rugiuose / 93
Ožiaragio žvaigždžių tabernakuly / 94
Už prisikėlimo dainos / 95
Nerimas / 96
Žuvis / 97
Gal yra / 98
Vinis / 99
Prisikėlimo viltis / 100
Užsimerkus / 101
Einant išpažinties / 102
Šventojo Rašto knyga / 103
Kaiburėlis / 104
Vanaginės amžinybėje / 105
Skrydis / 106
Jei / 107
„Lituanica“ / 108
Navinykai / 109
Takoskyra / 110
Artojas / 111
Miklausė / 112
Iš nakties knygnešių / 113
Be mirties / 114

ANTANUKO PORINGĖS

- Šienapjūtė / 118
Antanui skauda galvą / 120
Antano veršuojasi telyčia / 122
Antano kraisa / 124
Trumpa Antano atmintis / 126
Ožkiniuose / 127
Keli patarimai Antanui / 128
Antanas mokosi lietuviškai / 129
Antanas suscinka žodžį / 130
Antanas sodzina bulves / 131
Po bulviakasio / 132
Per Jurgines / 133
Antano sciklai / 134
Antano Sargis / 135
Antano kryžus / 136
Duoc ar neduoc / 137
Antano pūdzymai / 138
Antanas ruošasi piršlybom / 139
Antano mintys piršlybose / 141
Antano mintys begrįžtant / 142
Zakalcus / 144
Kenkėjai / 145
Katrė / 146
Antano kumelukas / 147
Sapcynios mylios / 148

Sigitas Birgelis
Ožkiniai linų mėlynų
Eilėraščiai

Vienuoliktoji Sigito Birgelio
poezijos knyga

Viršelio ir iliustracijų autorė
Laima Birgelytė

Korektorė
Birutė Burdinaitė-Otów

ISBN 978-83-65342-29-4

Išleido Punksko „Aušros“ leidykla
16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
www.punkskas.pl
el. p. info@punkskas.pl

Ankstesni Sigito Birgelio poezijos rinkiniai

- Tarp krantų (1992)
- Tarp durų ir dulkių (1993)
- Eilėraščiai iš anapus Dievo (1997)
- Septynios dienos, septyneri metai (1998)
- 75 eilėraščiai (1999)
- Iš toli ir arti (kartu su L. Šimkute, 2003)
- Holograma (2004)
- Tarp trijų Šešupės krantų
(kartu su B. Jonuškaite ir A. Uzdila, 2005)
- Visadan esma (2006)
- Septintas naktį (2012)